

Наталія Андрусевич	Голова правління, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»
Антон Антоненко	Виконавчий директор, Діксі Груп
Ільдар Газзізулін	Директор економічних програм, Український інститут публічної політики
Світлана Голікова	Незалежний експерт
Ірина Головко	Національний координатор, CEE Bankwatch Network
Георгій Гелетуха	Голова правління, Біоенергетична асоціація України
Сергій Дяченко	Голова, Бюро комплексного аналізу та прогнозу
Олексій Хабатюк	Директор, Фонд цільових екологічних інвестицій
Андрій Конеченков	Голова правління, Українська вітроенергетична асоціація
Ольга Кошарна	Директор з питань інформації та зв'язків з громадськістю, асоціація «Український ядерний форум»
Роман Ніцович	Програмний менеджер, Діксі Груп
Володимир Омельченко	Директор енергетичних програм, Центр Разумкова
Олена Павленко	Президент, Діксі Груп

Святослав Павлюк	Ключовий експерт, Угода мерів – Схід
Геннадій Рябцев	Незалежний експерт
Олег Савицький	Програмний координатор з екологізації енергетики, Національний екологічний центр України
Владислав Жежерін	Експерт, НУО «Еко клуб» (Рівне)

Відень, 22 липня 2014 року

Дорогі члени коаліції «Енергетичні реформи»!

Хотів би висловити вам найвищу повагу Секретаріату Енергетичного Співтовариства і подякувати за те, що подали для нашого огляду проект Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», що я вважаю є дуже важливим кроком у відносинах між Україною та Секретаріатом.

Законопроект є дуже хорошою основою для транспозиції Директиви про оцінку впливу на довкілля в національне право і його прийняття однозначно є важливим кроком в зусиллях України привести своє національне законодавство у відповідність до екологічних *acquis* Енергетичного Співтовариства.

Цим листом я надсилаю вам коментарі Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо законопроекту і сподіваюсь на подальшу співпрацю з цього питання та з інших питань, що стосуються Енергетичного Співтовариства.

Щиро Ваш,

Янез Копач
Директор
Секретаріат Енергетичного Співтовариства

Коментарі
Секретаріату Енергетичного Співтовариства
щодо проекту Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

Стаття 1 – Визначення

Стаття 1 проекту Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – «законопроект») пропонує три визначення – щодо «екологічно небезпечної господарської діяльності», щодо «оцінки впливу на довкілля» і щодо «остаточного рішення». Можливі проблеми з виконанням можуть виникнути у зв'язку з наступним:

а) Визначення «екологічно небезпечна господарська діяльність» - набагато ширше, ніж визначення «проект» у Директиві 85/337/ЄЕС про оцінку впливу деяких державних і приватних проектів на навколишнє середовище (далі – Директива про ОВНС), оскільки законопроект включає не лише діяльність, а також об'єкти. В той час як застосування Директиви про ОВНС до ширшої сфери охоплення проектів, ніж це вимагається Директивою, є можливим, необхідно також переконатись, що оцінка впливу на довкілля вимагається для проектів, що перелічені у Додатку I і Додатку II Директиви як мінімум, відповідно до зазначених там умов.

Також незрозуміло, які види діяльності і об'єкти, що становлять «підвищену» екологічну безпеку мають у увазі у визначенні. Стаття 2 вимагає, щоб перелік такої діяльності та об'єктів встановлювався Кабінетом Міністрів України. Таке законодавче рішення, в принципі, забезпечує впровадження положень Директиви про ОВНС в національне право, хоча воно також повинно гарантувати, щоб усі проекти, перелічені у Додатку I та Додатку II Директиви, були включені в перелік.

б) Визначення «оцінки впливу на довкілля» є досить коротким і робить лише загальне посилання на вплив діяльності без зазначення ширших деталей (які види впливу, на яке навколишнє середовище та ін.).

с) Законопроект не містить низки визначень, хоча потім такі терміни використовуються в положеннях, зокрема, це стосується таких термінів як «проект» і «громадськість». Термін «зацікавлена громадськість» не використовується в законопроекті, що може вплинути на право неурядових організацій, які займаються охороною довкілля, і забезпечення будь-яких вимог відповідно до національного права брати участь у процедурі.

Рекомендації: Можна включити визначення «проект» (потенційно замінюючи визначення «екологічно небезпечна діяльність»), «громадськість» та «зацікавлена громадськість» відповідно до Директиви. Можна також розглянути зміну визначення «оцінка впливу на довкілля» відповідно до статті 3 Директиви про ОВНС.

Стаття 2 – Сфера застосування оцінки впливу на довкілля

Стаття 2 законопроекту встановлює загальні вимоги до оцінки впливу на довкілля для деяких проектів. Розглядаючи її формулювання, слід вважати, що «Перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку», що встановлюється Кабінетом Міністрів України, відповідатиме Додатку I Директиви про ОВНС (проекти, для яких оцінка впливу на довкілля є обов'язковою), в той час як «Перелік видів діяльності та об'єктів, що можуть мати негативний вплив на довкілля» відповідатиме Додатку II проектів (проекти, для яких проводиться дослідження необхідності проведення оцінки впливу на довкілля).

Так само як стосовно статті 1 є незрозумілим, що точно означає діяльність і проекти з «підвищеною» екологічною небезпекою і чи це включає проекти, перелічені у Додатку I Директиви про ОВНС.

Що стосується статті 2(2), то вона стосується оцінки транскордонного впливу на довкілля, а детальні правила описуються у статті 14.

Рекомендації: На даний момент жодних. Додатки I та II Директиви про ОВНС повинні бути основою при підготовці рішення Кабінету Міністрів України щодо переліку проектів.

Стаття 3 – Гласність оцінки впливу на довкілля

Стаття 3 встановлює загальні рамки участі громадськості, а детальні правила передбачені статтями 8 і 9.

Рекомендації: У зв'язку зі статтею 1, було б добре включити визначення «громадськість» та «зацікавлена громадськість».

Стаття 4 – Встановлення необхідності проведення оцінки впливу на довкілля

Стаття 4 передбачає загальний обов'язок суб'єкта господарювання повідомити уповноважений орган про свій намір здійснювати діяльність, що потребує оцінки впливу на довкілля.

Рекомендації: На даний момент немає. Тим не менше, необхідно зазначити, що положення може застосовуватись лише у зв'язку з рішенням Кабінету Міністрів про перелік проектів.

Стаття 5 – Заява про наміри

Стаття 5 запроваджує процедуру, якої необхідно дотримуватись при обов'язковому проведенні оцінки впливу на довкілля. Стаття 5(1) зазначає, що в таких випадках, оцінка впливу на довкілля повинна проводитись незалежно від параметрів діяльності чи об'єктів (потужності, довжини, площі, обсягу виробництва тощо). Це положення передбачає більш строге зобов'язання, аніж те, що передбачено Директивою про ОВНС, оскільки Додаток I включає порогові величини для великої частини проектів (наприклад, спалювальні установки потужністю 300 мегават і більше, аеропорти з довжиною основної злітно-посадочної смуги 2100 метрів і більше, устаткування для зберігання нафтових, нафтохімічних чи хімічних продуктів з потужністю 200 000 тон і більше).

Стаття 5(2) містить перелік інформації, яку Заява про наміри повинна містити, а статті 5(3) – (5) визначають правила оприлюднення заяви.

Рекомендації: На даний момент немає. Тим не менше, слід зазначити, що положення статті можуть застосовуватись лише у зв'язку з рішенням Кабінету Міністрів про перелік проектів.

Стаття 6 – Технічне завдання на розробку Звіту про оцінку впливів на довкілля

Стаття 6 встановлює правила, відповідно до яких оцінка впливу на довкілля може розпочатись. У зв'язку зі статтею 5, вона забезпечить впровадження статті 5 Директиви про ОВНС в національне право.

Рекомендації: Немає.

Стаття 7 – Звіт про оцінку впливу на довкілля

Стаття 7 законопроекту впроваджує Додаток IV Директиви про ОВНС і повністю відповідає її вимогам щодо змісту оцінки впливу на довкілля.

Рекомендації: Немає.

Стаття 8 – Громадське обговорення

Стаття 9 – Оголошення про початок громадського обговорення Звіту про оцінку впливів на довкілля

Статті 8 і 9 законопроекту містять детальні правила щодо участі громадськості. Стаття 8(7) робить посилання на порядок громадського обговорення, який затверджується Кабінетом Міністрів. Зміст такого рішення може мати вплив на впровадження Директиви про ОВНС.

Стаття 9 містить перелік інформації щодо оцінки впливу на довкілля, що оприлюднюється, який відповідає переліку статті 6(2) Директиви про ОВНС.

Рекомендації: З метою всеохоплюючого правового регулювання, яке б ефективно застосовувалось на практиці, в законопроект необхідно включити визначення «громадськість» і «зацікавлена громадськість».

Стаття 10 – Висновок про оцінку впливу на довкілля

Стаття 11 – Обов’язковість врахування результатів оцінки впливу на довкілля

Статті 10 та 11 містять правила прийняття остаточного рішення, включаючи обов’язок враховувати та відображати коментарі, зібрані під час громадського обговорення, як це вимагається статтею 8 Директиви про ОВНС. Законопроект передбачає широке оприлюднення остаточного рішення і встановлює чіткий зв’язок між остаточним рішенням по проекту та оцінкою впливу на довкілля.

Рекомендації: Немає.

Стаття 12 – Оскарження дій чи бездіяльності органів виконавчої влади у процесі проведення оцінки впливу на довкілля

Стаття 12 містить коротку згадку про доступ до правосуддя, надаючи загальну можливість оскарження рішень щодо оцінки впливу на довкілля через судові процедури, арбітраж, не передбачаючи детальних положень. Рівень впровадження вимог статті 10а Директиви про ОВНС у зв’язку з цим вимагає прийняття детальних правил (через законопроект чи за допомогою окремого законодавчого інструменту) щодо доступу до правосуддя.

Рекомендації: Включення визначення «зацікавленої громадськості», відповідно до статті 1(2), також є необхідним з огляду на цю статтю. Правила і процедури доступу до правосуддя повинні бути визначені.

Стаття 13 – Післяпроектний аналіз

Стаття 13 містить правила щодо післяпроектної оцінки впливу на довкілля, які є більш строгі, аніж вимоги Директиви про ОВНС, тому недостатньо законодавчої бази, щоб зробити зауваження щодо цих правил.

Рекомендації: Немає.

Стаття 14 – Оцінка транскордонного впливу на довкілля

Стаття 14 в цілому узгоджена з вимогами статті 7 Директиви про ОВНС. Тим не менше, немає згадки щодо включення потенційно зачеплених іноземних держав до проведення оцінки впливу на довкілля на підставі запиту такої держави, як це передбачено статтею 7(2) Директиви про ОВНС.

Рекомендації: Потрібно розглянути можливість включення окремого параграфу щодо залучення іноземної держави до проведення оцінки впливу на підставі її запиту.

Висновки

В цілому, законопроект є дуже хорошою основою для транспозиції Директиви про оцінку впливу на довкілля в національне право. З його прийняттям Україна зробить важливий крок в напрямку транспозиції Директиви про ОВНС в національне право та досягнення відповідності з центральним елементом екологічних *acquis* Енергетичного Співтовариства. Тим не менше, є декілька питань, які можуть бути розглянуті в процесі прийняття. Такі питання зазначені у коментарях, що подані вище.

Окрім цього, прийняття вторинного законодавства, про яке йдеться в законопроекті, буде дуже важливим для повної транспозиції Директиви в національне право. У зв'язку з цим, прийняття рішення Кабінетом Міністрів України, про яке йдеться в статті 2(1) цього законопроекту є найважливішим з огляду на забезпечення відповідності з Додатком I та Додатком II Директиви про ОВНС (перелік проектів, що обов'язково підлягають оцінці впливу на довкілля чи щодо яких проводиться скрінінг).

І насамкінець, необхідно детальніше розробити правила щодо доступу до правосуддя в рамках законопроекту чи за допомогою вторинного законодавства.